

chini, menthacei, añ vnc. nouem. Vini chij, vnc. dua. Macerata diebus septem in duplici vase ad lentum ignem placidissime eo vndiq; obturato ad vni vsq; consumptionem bulliunt. Post exprimuntur, & quod expressum est, vitreo in vase conseruatur. Sunt qui per alembicum vocatum oleum elicere malunt. Alij nucum moschatarum fere quinq; per noctem in vino crassiuscule tritarum, in vase vitreo, vt vinum emineat, macerant. Postridie sacco lineo includunt, prius tamen in farragine mediocriter calefactas obligant, & filis passim obductis, ne simul coeant, constringunt, ac torculari exprimunt ligneo, paruo, cum lacu exiguo vt deorsum vergat.

* De alcanna.

OLEVM * LIGVSTRINVM.

LVI.

CAlefacit, & modice adstringit, ideoq; partes nervosas roborat, pleuriticis succurrit, & ijs quibus ceruix in scapulas conuellitur, ite angina laborantibus confert, & capillos a canicie vindicat. Fit ex florum ligustri foliorum vncijs quatuor, coctis in olei veteris vncijs decem vt rosaceum.

OLEVM POPVLINVM.

Nicolai Myrepsi.

LVII.

EMollit, tenuium est partium, & calidum: arthriticis & podagricis utile. Accipit gemmarum populi nigrae, veris initio collectarum, vncias quatuor. Olei dulcis, sextarium Italicum vnum, Gemmae tusae in oleo macerantur, & insolantur diebus quadraginta.

ANNOTATIO.

Compositio
olei populini
melior.

Ad hunc quidem modum Nicolaus Myrepsus componit. In Latinis autem codicibus aliter describitur, & vinum adijcitur. Quare sic componi aptissime posset. Recipit Gemmarum populi nigrae, vere collectarum & tusarum, vncias quatuor. Olei dulcis, lib. tres. Vini, lib. sex. In vase vitreo diebus quindecim insolantur, & dein lento igne in duplici vase coquantur, ad vini consumptionem: expressum & colatum oleum reponitur.

* PETRELAEON.

LVIII.

CAlefacit, siccatur, essentiae tenuitate in altum penetrat, discutit: ac proinde materiam omnem excrementosam absorbit. Epilepsiae, resolutioni, vertigini, obliuioni, lienis, renum, vesicae, vteri, neruorum, articularumq; omnium, aliarumq; partium nervosarum doloribus frigidis auxiliatur.

ANNOTATIO.

Naphtha.

a Petrelaeon.) Officinis petroleum dictum non est, nisi Naphtha Babylonij vocata: de qua plura libro primo huius Operis diximus.

DE VNGVENTIS, SECTIO
DECIMA QVINTA.

VNGVENTVM * MARCIATVM MAGNVM.

Nicolai Myrepsi.

I.

CONFERT ad refrigeratione capitis, thoracis, stomachi, iecoris, lienis, aliosq; dolores a frigiditate natos. Lienem quoq; induratum mollit. Praecipue vero ad hydropicos ac lienosos expertum est. Habet cerae albae, lib. vna. Olei communis, lib. quatuor. Rosmarini, foliorum lauri, añ vncias quatuor. Tamaricis. vncias tres. Ruta, vncias quatuor. b Ebuli, fabinae, c balsamitae, ocimi, d salviae, polij, calaminthae, artemisiae, helenij, betonicae, dd brancae vrsinae,

cæ vrsina, ^e spargula, ^f herbæ venti, ^g pimpinellæ, agrimonix, absinthij, ^b herbæ sanctæ petri, ab Italis dictæ herbæ paralytis, ⁱ costi herbæ, foliorum sambuci, ^k semperuiui minoris, herbæ millefolij, semperuiui maioris, chamædryos, ^l quinqueneruia, centauri, ^m fragariæ, quinquefolij, añ vnc. duas, & drach. duas. ⁿ Maluæ syluestris radicis, cumini, ^o myrrhæ, añ vnc. vnam, & dimidiam. Fœnigræci, drach. quinq; & scrup. duos. Butyri, drach. sex. Seminis vrticæ, violarum, papaueris albi, ^p mentæ agrestis, ^{pp} labathi, ^q polytrichi, ^r cardiobotani, ^s matrissyluæ, ^t herbæ moschata, ^u florum chamæmeli, ^x scolopendrij, ^y crispuli, ^z herbæ caphuræ, styracis calamitæ, medullæ osiũcerui, añ drach. duas. Axungia vrsina, gallinæ, & ^A anseris, mastiches, añ vnciam dimidiam. Thuris, drach. duas. Olei nardini, ^B vnc. vnam. Herbæ omnes concisæ macerantur die vno in vino bono odore, altero autem è vino eximuntur & contunduntur, & in alterum vinum bonum coniunguntur, illicq; diebus septem sinuntur. Octauo dein die hæ vna cum vino coquuntur, quoad dimidium eius absumatur. Postea iniicitur oleum, & denuò donec vniuersum consumatur vinum decoquuntur. Tandem ab igne amouentur, & colantur: atq; rursus in lebetem iniicitur oleum: cui postquam lento igne parum fuerit calefactum, styrax, butyrum, adipēs, mastiche, thus, oleum nardinum, & cera adijciuntur: omnibusq; lento igne dissolutis, ab igne auferuntur, & in vas reconduntur.

ANNOTATIONES.

Hæc est legitima, & è græco Nicolai Myrepsi codice ad verbum transcripta vnguenti Marciati magni compositio. Quæ quum in Latinis codicibus mirificè variet, & corrupta sit, ideo ad præscriptum Nicolai & iuxta præsentem descriptionem deinceps hoc vnguentum à pharmacopœis parandum erit. Id verò quum vsitatissimum sit, & ob multa simplicium medicamentorum nomina, non omnibus obuia, valde obscuratum: ideo nostris annotationibus illustrandum esse putauimus.

^a *Marciaton.*) Sic in omnibus tum Græcis tum Latinis codicibus legitur. Aëtius quoque libro 12. cap. 44. vnguentum præclarum ad articulorum morbos, corporis languores, & resolutiones Marciaton appellat. Vt mirari subeat, cur Cordus in suo medicamento libro vsitatam appellationem mutauerit in Martianum, præsertim quum Paulus etiam similiter, atq; Aëtius, Marciaton nominet. *Marciatum.*
Cordus notatus.

^b *Ebuli.*) Nicolaus habet ἐμβουλι, pro ἔβουλι. Nam more suo latinis & Barbaris vocabus passim a literam adijcit, Latini codices omnes legunt Esbrij, quæ vox quum sit ex Ebuli dictione à librario imperito deprauata, nihil mirum est hanc quoq; variè à varijs interpretatam fuisse: alijs Saluiam, alijs Maioranam esse dicentibus. Hanc itaq; difficultatem nobis græcus Nicolai codex sustulit, & constat nunc, Ebulum esse vsurpandum, utpote cuius folia hydropicis illita conueniant: non Maioranam, ut Rondeletius & alij nonnulli sunt arbitrati. *Esbrium.*

^c *Balsamita.*) Nos studiò hanc dictionem, qua Nicolaus vsus est, in contextu reliquimus, quum hodie quoq; officinis vsitata sit. Est autem Balsamita altera Sisymbrij species, quam Mentham aquaticam nominant, ut alibi fusius diximus. *Balsamita.*

^d *Saluia.*) Latini codices habent, Lilifagi corruptè pro Eleliphaci. Saluiam autem appellari Græcis ἐλελίσφακος, omnibus notum esse putamus. Plurimum in huius vocis interpretatione hallicinatur Rondeletius, præsertim verò quum Saluiam syluestrem, esse Verbascum syluestre Dioscoridis tradit. Ex aliarum verò herbarum interpretatione abundè constat Rondeletium tempore quo pharmacopolarum officinam scripsit herbarum magnam cognitionem haud habuisse.

^{d d} *Branca vrsina.*) Ita in Græcis & Latinis exemplaribus legitur. Brancæ vrsinæ autem nomine duæ hodie intelliguntur herbæ. In Italia ita nominant Acanthum. In Germania nostra Sphondyliũ. Nihil autem refert vtram accipias, quia vtraq; siccandi facultatem obtinet. Nostrates autem pharmacopœi, quum vera Acantha destituantur, sphondylium vsurpare debent, cui etiam attenuandi inest facultas. Est autem geminũ Sphondylium, fatium & syluestre. *Branca vrsina.*
Sphondyliũ.

^e *Spargula.*) Non est autem Spargula, nisi ea herba, quæ Græcis & Latinis Aparine nominatur. Hanc recentiores herbarij, quòd asperitate sua vestimentis quæ contingit, pertinaciter hæreat, Asperulam dixerunt. Quam vocem imperitiores subinde vnius adiectione literæ deprauantes, in Aspergulam mutarunt, Tandem priore litera detricta, abbrevi-

e ij antas

- Corduserrat.** antes in Spergulum, & Spargulam cōmutarunt. Non igitur est Gallium, vt Cordus existimauit. Quum enim Dioscoride teste, Aparine discutendi facultate donata sit, eius vsus in discutendis tumoribus Hydropicorum aptissimus erit.
- Herba venti.** *f* *Herba venti.*) Græcè est, ἀνεμοχόρτης. Herbam autem venti variè interpretantur recentiores. Alij enim vmbilicum Veneris esse contendunt. Hæc quum hydropicis competat, si haberi potest, huic vnguento non ineptè inditur. Sunt qui Helxinen, seu parietariam interpretantur: alij Solidaginem minorem esse censent. Nonnulli Asclepiada, quam officinæ Hirundinariam vocant, exponunt. Aliqui Anemonem syluestrem. Vt nihil mirum sit, pharmacopœos, vtpote magna ex parte imperitos, in ista sententiarum diuersitate quid faciendum sit, constituere non posse. Quare vt nostram interponamus sententiam oportet. Licebit quidem, vt iam diximus, vt in ijs vbi prouenit regionibus, Vmbilico veneris. Sine errore quoque parietaria, ob absterforiam suam facultatem, huic compositioni inditur. Consolida nominata minor, prorsus repudianda hoc in loco est. Asclepiadis etiam vsus sine noxa esse posset. Sed præ omnibus ijs magis competit Anemone syluestris, vtpote cui calefaciendi & discutendi facultas insignis est: adeoq; ad frigida vitia, ad quæ vnguentum hoc maximè accommodatur, vtilis admodum.
- Pimpinella.** *g* *Pimpinella.*) Non Italica, vt Cordus censuit, sed Germanica: quod huius facultas in presenti Vnguento acris, potius quàm alterius adstrictoria, requiratur. Italica verò Pimpinella est, quam nos Sanguisorbam nominamus.
- Herba S. Petri.** *h* *Herba S. Petri.*) Quæ illa sit, metipse Nicolaus indicauit: vt hinc liceat palàm cognoscere, quarundam stirpium nomina Nicolai ætate vsitata, ad nostra vsq; tempora permanasse. Est autem Verbasculum odoratum Latinis vocatum, quod primo vere in pratis & montanis emicat, discutendi facultate præditum.
- Costus herba.** *i* *Costi herba.*) Latini codices omnes habent, herba sanctæ Mariæ. Hanc autem interpretantur omnes, quos etiã Cordus sequitur, pro Persicaria. Sed errare vniuersos, è Græco Nicolai codice omnibus sit manifestissimum: qui quum Costi herbam appellet, discretè qualis esset indicauit. Nam hac appellatione non eam Costum, quam Dioscorides pingit, innuere voluit: aliàs enim simpliciter & sine omni adiectione Costum dixisset: sed eam potius, quam Dionysius Vticensis, quem falso Constantinum nominant, lib. 11. de Re rustica, cap. 28. Costum simpliciter, & alij cum adiectione Costum hortensem nominant. Hanc itaq; Costum alij, quod Ruellius quoq; significauit, Mariæ herbam appellant. Hodie mentha Sarracenicæ, & Romana vulgò, Dnsersfrawen mung Germanis nuncupant. Eam igitur vt à Costo Dioscoridis separaret Nicolaus, Costum herbam nominauit.
- Herba crassifolia.** *k* *Semperuiui minoris.*) Herba crassifolia, est in Latinis codicibus. Sic enim recentiores Semperuiuum minus nominant.
- Quinqueneruia.** *l* *Quinqueneruia.*) Latini codices legunt, Centumneruia. Vtrisque autem nominibus Plantago intelligitur: priore minor, posteriore maior. Quum autem easdè ambæ facultates habeant, nihil refert vtra accipiatur. Nicolaus tamen minorem sumendam innuit.
- Centumneruia.** *m* *Fragaria.*) Fragulæ habent Latini codices. Intelligunt autem omnes hac voce, fragariam hodie dictam herbam. Hæc quod lienosis conferat huic vnguento indita est.
- Fragaria.** *n* *Malua syluestris.*) Latini codices, Ebisci habent, nullo sanè discrimine. Nam Ebiscus, malua syluestris, Galeno etiam teste, Althæa est.
- Malua syluestris.** *o* *Myrrha.*) Falso in Latinis codicibus legitur Myrtha. Nam quum Myrrhæ insit calefaciendi, emolliendi & discutendi facultas, optimè huic compositioni quadret necesse est. Ita vt mirari subeat Cordum, qui Myrtum, adstrictoria donatam facultate, potius quàm Myrram, non sine errore, huic compositioni indendam esse censuit.
- Cordi error.** *p* *Mentha agrestis.*) Latini codices habent Mentha sarracenicæ, sed falsò. Siquidem hæc antea huic compositioni, sub nomine Costi herba indita fuit: igitur repeti hoc loco nequit. Aliam igitur per Mentham agrestem intelligat herbam Nicolaus, quàm eam quæ Sarracenicæ nominatur, eam nimirum quam Menthastrum vocant, est necesse. Nam ita syluestrem mentham Dioscoridis, Latini appellant autores.
- Lapathium.** *pp* *Lapathi.*) Rumicem Latinis dictam inaudire oportet, & maximè eam speciem, quam cura adiectione oxylapathum, officinæ autem Lapathium acutum nominant.
- Polytrichum.** *q* *Polytrichi.*) Adiantum capillum Veneris officinis nominatum, aut certè Trichomanes intelligit, nihil enim refert, quum earundem sint virium, vtram accipias.
- Carduncellus.** *r* *Cardiobotani.*) Latina exemplaria habent, Carduncelli. Carduncellum autem interpretantur Carduum benedictum, herbam notam omnibus. Per Cardiobotanum ego censo intelligendam esse herbam, quæ etiam nū hodie Cardiaca dicitur: idq; duabus de causis. Vna, quod hæc itidem Mentha species sit, quarum duæ etiam aliæ hanc compositionem ingrediuntur: altera, quod hæc ipsa Cardiaca, crassos humores incidere, attenuare, & discutere possit. Tamen quum idem possit Carduus benedictus, nihil moror hanc etiã si quis vsurpet.
- s* *Matri syluestris.*)

3 Matrissylua.) Non est, nisi Periclymenum Græcis dicta herba, vt alibi fufius docui- *Matrissylua.*
mus. Vfus est autem voce Matrissylua etiam Scribonius Largus. Alio, nomine Caprifoli-
um dicitur.

t Herba moschata.) Est autem herba moschata, prima Geranij species: vt alibi copiofi- *Herba mo-*
us ostendimus. Quæ commodissimè huic vnguento immiscetur, eò quod attenuandi & *schata.*
incidendi vim habeat, adeoq; lienosis, vt alibi plenius diximus, conferat.

u Florū chamæmeli.) Hic latini codices Nicolai habent, Aleluia: quæ quidè vox per im-
peritū librarium in contextū raptā est, ex dictione χαμαιμύλα, non intellecta & deprauata.

x Scolopendrij.) Nicolaus per Scolopendrium intelligit eam herbam, quæ veteribus *Scolopen-*
ita dicta est, & hodie Ceterachion appellatur. Ea igitur accipienda, aut Hemionitis, quum *drium.*
vtraq; lienosis sit accommodata, quibus hæc compositio maximè conuenit.

y Crispuli.) Crispulam hodie omnes ferè Bouis oculum, seu Bupthalmū interpretan- *Crispula.*
tur. Quid autem Bupthalmi nomine inaudiendum veniat, alibi diximus: nempe Cotu-
la non fœtida recentioribus herbarijs nuncupata.

z Herba Caphura.) Latini codices legunt, Caphurata, quod in idem recidit. Non est *Herba Ca-*
autem herba Caphura, seu Caphurata, nisi Abrotonum: quo hodie passim pro fœmina *phura.*
vtantur, quòd odore nonnihil ad Caphuram accedat. Non esse autem herbam illam fœ-
minam, sed potius Absinthium ponticum, in commentarijs nostris de Stirpium historia
diximus.

A Anseris.) In omnibus codicibus desideratur.

B Vnc. vnam.) Græcus manuscriptus Nicolai codex habet drach. vnam, grana quinde-
cim, quod pondus quum videretur nobis fatis exiguum, idèd in vnc. vnā mutauimus: idèd
Latinorum nobis suffragante codicum testimonio fecimus. Nam quum latinus Nicolai
codex geminata passim habeat pondera in hac compositione, & hoc loco vnciarum du-
arum mentionem faciat: certum est, inde nobis vnc. vnam sumendam esse. Hinc est, quod
exemplar Ingolstadianum discretè legat, olei nardini vnciam vnam.

VNGVENTVM AGRIPPÆ.

Eiusdem.

II.

AD hydropicos, lienosos, & ventrem dolentes vtile est. Oedemata, & ner-
uorum vitia sanat. Vrinam mouet, extrinsecus illitum ventrem subducit,
doloriq; renum succurrit. Capit bryoniæ radicis, lib. vnam. Radicis ^b maluæ
syluestris, scillæ, añ lib. dimidiam. Iridis, vnc. vnam, & dimidiam. Radicis fili-
cis, ^c ebuli, tribuli marini, añ vnc. vnam. Olei, ^d lib. duas. Tusa omnia maceran-
tur in oleo diebus ^e octo. Dein coniecta in lebetem lento igne coquantur, &
cocta exprimuntur, colanturq; aridis abiectis: liquidum autem cum ceræ pu-
ræ ^f vncijs septem, & dimidia, in vnguenti formam redigitur.

ANNOTATIONES.

a Agrippæ.) Sic omnia Latina Nicolai exemplaria habent, & ad regem Agrippam au-
torem compositionem referunt. Manuscriptus Nicolai codex, Grypa legit.

b Radicis maluæ syluestris.) Ita in Græco manuscripto Nicolai codice legitur, quum ta-
men in Latinis sit, Cucumeris syluestris: vt suspicio sit, librarium pro *μαλάχης ἀργίας*, sub-
stituisse *σικυος ἀργίας*. Quod non alia de causa factum esse arbitror, quàm quod huic vn-
guento subducendi aluum facultas tribuatur: ideoq; radicem cucumeris syluestris inde-
re, vtpote quæ vehementem purgandi vim obtinet, voluit. Vtriusq; autem vsus in hoc vn-
guento esse potest. Si enim ad renum calculos deturbandos eo vti volumus, præstat illi
Maluam syluestrem immiscere. Sin aluum potius subducere nobis cõsiliū est, radix cu-
cumeris syluestris potius indenda erit. Consultissimum igitur erit vtroq; modo paratum
in officinis habere vnguentum, vt nunc huius, nunc illius pro diuersitate morbi vsus esse
possit. Desseñnius ex hoc loco se explicare non potuit, Sphingis ænigma sibi propositum, *Desseñnius.*
quod non nisi ab ædipo dissolui posset, putans.

c Ebuli.) Vt hinc perspicuum etiam euadat, Ebulum rectè Marciato vnguento inseri.

d Lib. duas.) Græcus codex vnam tantum libram habet. Sed apparet, mensuram mi-
norem esse quàm par sit: ideo alteram adijciendam esse putauimus, idq; monentibus lati-
nis codicibus qui habent lib. quatuor, geminata enim passim pondera ad hanc nostram
descriptionem collata obtinent.

e Octo.) Tribus duntaxat diebus maceranda esse, Græcus codex innuit. Sed fit efficaci-
us vnguentum, si pluribus macerentur diebus.

e iij   f Vnc. septem.)

f *Vnc. septem, & dimidia.*) Græcus codex manuscriptus vnc. sex tantum habet. Nos latinos codices secuti sumus, qui habent vnc. quindecim. Dimidiatū itaq; pondus sunt vnc. septem, & dimidia. Sed relinquendum arbitrio pharmacopœi, vt tantum accipiat cœra, quantum ad vnguentum conficiendum satis erit.

VNGVENTVM * AREGON.

Eiusdem.

III.

AD omnem dolorem frigidum stomachi & ventris, ad vterina mulierum vitia, distensiones, quartanas, epilepsias, resolutiones, spinæ dolores, & renum. In quartana ante inuasionem inungitur. Accipit rosmarini, sampfuchi, *b* iridis, serpylli, rutæ, *c* radicis maluæ syluestris, añ vnc. duas, & drach. duas. Foliorum laurii, saluæ, *d* sabinae, añ vnc. vnam, & dimidiam. Laureolæ, vncias quatuor, & dimidiam. Calaminthæ, vnc. tres. Mastiches, thuris, añ drach. tres. Pyrethri, euphorbij, añ vnc. dimidiam. Zingiberis, piperis, añ vnc. dimidiam, & scrup. duos. *e* Olei moschati, drach. duas. Petrolai, vnc. dimidiam. Adipis vrsini, olei laurini, añ vnc. vnam, & dimidiam. Butyri, vnc. duas. *f* Olei communis, lib. duas, & dimidiam. Cera albæ puræ, vnc. nouem. Herba vnâ cum radicibus in vino die vno macerantur, altero eximuntur, & in mortario probe tunduntur: dein oleo inijciuntur, & illic diebus septem macerantur: postea coquuntur, & colantur, rursusq; coquuntur: & vbi bullire inceperint, imponitur oleum laurinum, butyrum, adipes, & cera: omnibusq; liquatis, inijcitur oleum moschatum, & petrolaum. postremò imponitur mastiche, thus, zingiber, pyrethrum & euphorbium, benetríta: omniaq; simul probe subacta, ab igne auferuntur, & in vase reconduntur.

ANNOTATIONES.

ἀρεγόνη.

a Aregon.) Ita enim, non Aragon, vt hactenus medicinam facientes consueuerunt, appellari debet. Sic enim Græco nomine ἀρεγόνη, quasi adiutor, ob suam quam in iuuandis ægris efficaciam habet, dici potest. Hinc est quod non ineptè illud Salodinus adiutorium interpretetur. In Nicolao ordine vnguentum 43. nec vllò nomine priuato insignitum est. Nomen autem Aregon, vel deprauatè Aragon, illi impositum est ab aliquo Græcæ linguæ imperito: qui in Nicolao legens ἄλαμα ἀρεγόνης πόντα πόνου σομάχου, καὶ κοιλίας, id est, vnguentum conferens iuuansue ad omnem stomachi, & ventris dolorem: ἀρεγόνη vnguenti huius appellationem propriam esse putauit, quod fortè ita scriptū inuenerit, ἄλαμα ἀρεγόνης, ἔς πόντα πόνου, & c. Desseñnius cur ita dictum sit ignorare se fatetur.

b Iridis.) In omnibus Latinis codicibus: falso scribitur Iari, pro Iridis. Fuit eñ improuido & incauto librario facilis ab vna in alteram dictionem lapsus. Franciscus Alexander hoc loco, vt dissentienti à me occasionem habeat, mauult deprauatos codices sequi, quàm veritatem amplecti.

Μάλυα σylvestris.

c Radicis maluæ syluestris.) Id est, althæa. In latinis codicibus iterum, vt in priore vnguento, legitur perperam Cucumeris syluestris. Et is locus, priorem lectionem esse legitimam confirmat.

d Sabina.) Posthæc in Latinis nonnullis codicibus subiicitur, Pulicariæ maioris & minoris, id est, ellebori albi & nigri, añ vnc. duas. Et paulo post, à laureola, foliorum cucumeris asinini: quæ sanè omnia in Græco, & melioribus etiam Latinis codicibus desiderantur: adeoq; spuria sunt, ideo à nobis meritò præterita & omissa.

e Olei moschati.) In cuius inopia rutaceo, aut laurino vtendum.

f Olei communis.) In Latinis exemplaribus non sine errore desideratur.

VNGVENTVM DIALTHEAE.

Eiusdem.

IIII.

*Althea.

AD neruorum præcisionem, lateris dolores, omnem neruorum incontinentiam & duriciem, atq; resolutos vtile. Recipit radicis * maluæ syluestris, lib. vnam. Seminis lini, fœnigræci, añ lib. dimidiam. Scillæ, vnc. tres. Radices & semina, bene tusa, tribus diebus in lib. tribus & dimidia aquæ macerantur: dein coquuntur, donec * succi crassitudinem acquirant, & per linteum tenue

tenue

tenue colantur, & exprimuntur. Post accipitur succi huius lib. vna, & adduntur ei olei communis lib. duæ, & rursus coquuntur, donec succus absumptus fuerit. Dein iniicitur ceræ lib. dimidia. Terebinthina, galbani, gummi hederæ, aut eius succi, añ vnc. vna. Postremò imponitur colophonix bene trita, resinæ albæ puræ, añ vnc. tres. Concussa, agitataue probè, vt in lebetè eliquentur, ab igne remouentur, & refrigerata in vase conduntur.

ANNOTATIO.

Hoc vnguentum vsu celeberrimum est ad emolliendum, calefaciendum, & humectandum. Valet ad thoracis dolorem è frigore contractum. Emollit, lenit, coquit, & discutit.

VNGVENTVM POPVLEVM.

Eiusdem.

V.

Somnum conciliat, febricitantibus ac dolentibus caput propter calorem illitum temporibus, prodest. Febricitantibus, plantæ manuum ac pedum, & pulsus eo inunguntur. Irrigandum autem cum oleo rosaceo, aut violaceo. Habet * oculorū in summo arboris populi, quando floret, apparentium, lib. vnā, & dimidiam. Foliorum papaueris nigri, foliorum^a mandragoræ, ^{bb} rubi, hyoscyami, solani, ^b vermicularis, lactuca, semperuiui maioris, ^{cc} violæ, & ^e cymbalij, añ^d vnciam vnā, & dimidiam. Adipis suilli recentis, salis expertis, ^e lib. vnam. Herbae cum^f oculis & adipe in mortario tundunt, & in massam rediguntur, & sub ea forma diebus octo sinuntur. Dein cum gladiolo in tenues partes concisæ in lebetem coniunguntur, & lento igne in vini odori lib. vna coquuntur, donec totum absumptum fuerit. Postea per linteum tenue colantur, & exprimuntur, & in vase reponuntur.

* aut gemmarū, id est, florum conuenientium.

ANNOTATIONES.

^a Foliorum mandragoræ.) Quam à paucis haberi possint (quandoquidem mandragora in Germania, nisi sata & culta non proueniat) pro eius folijs, Hyoscyami, geminato eorundem pondere, folia accipi debent.

^{bb} Rubi.) Nicolai codex disertè foliorum mentionem facit. Latini codices cymarum rubi, id est, teneriorum coliculorum, quos à prima germinatione, & in summa sui parte profert.

^b Vermicularis.) Hanc vocem retinuimus, quòd ea Nicolaus etiam vsus fuerit. Est autem semperuiuum minus, cum albis floribus: quod sic appellatum est à rotundis suis folijs, & figura ovalibus, vermiculosq; referentibus.

Vermicularis.

^{cc} Viola.) Nigræ scilicet.

^e Cymbalij.) Intelligit folia alterius acetabuli, quod alio nomine Umbilicus Veneris dicitur. Appellatur autem id ipsum hodie quoq; Cymbalaria & Cymbalium, vt alibi fusi-
us diximus. In Latinis codicibus nonnullis est nominata Scatuncellus. Cæterum in Latinis codicibus nõ rectè Bardanæ fit mentio: quòd eius in hoc medicamento, vt pote quod refrigerandi vi præditum est, nullus esse vsus videatur.

Cymbalium.
Scatuncellus.
Bardana.

^d Vnciam vnā, & dimidiam.) In græco Nicolai codice est vncia dimidia. Nos Latinos sequi codices voluimus.

^e Libra vnā.) Pondus hoc in Nicolai manuscripto exemplari fuit omissum, quod nos ex Latinis restituumus.

^f Oculis.) Quia in nostra regione populi oculi, & herbae quarum hic fit mentio, in idem tempus haud incidunt (oculi enim primo statim vere, id est, Martio mense erumpunt, herbae autem Iunio vigent) ideo oculos nonnulli in mortario per se tundunt: dein cum adipe suo diu multumq; tusos in vase operculato duos aut ternos pluresue menses, donec herbae vigeant, recondunt. Has incisas, ligneo pistillo per se tritas, quia simul ob lentorem & multitudinem teri facile nequeunt, cum oculis populi, & adipe coquunt, vt à nobis in contextu est expressum.

VNGVENTVM * E * CITRIIS.

Eiusdem.

VI.

e iij

ADliuores

* Citrium.

Aliuores & lentigines faciei à mulieribus, ac cicatrices, faciendas & de-
albandas, à sole factas vstiones, impetigines, ac pustulas à falsa pituita in
cute apparentes, & in oculis ruborem. Habent enim aliquam detergendi & in-
signem exiccandi vim. Capit^b borachij, drach. duas. ^c Succus semperuiui, drach.
vnam. Corallij albi, vnc. dimidiam. ^d Amiantij, ^e vmbilici marini, tragacanthæ,
amili, cristalli, ^f Antalij, Dentalij, thuris albi, nitri, añ drach. tres. Marmoris
albi puri, drach. duas. ^g Cerussæ preparatæ ex dracontio, vnc. vnam. ^h Cerus-
sæ alterius preparatæ ex plumbo, vnc. sex. ⁱ Adipis suilli recentis, salis expertis
& puti, lib. vnam. Seui caprini, vnc. vnam, & dimidiam. Adipis gallinacei, vn-
ciam vnam. Terantur omnia simul, excepta borace, in mortario, in tenuissi-
mum puluerem. Adipes & seuum simul eliquentur in duplici vase. ^k Eliqua-
tis, & per tenuelinteum colatis, trita omnia iniiciantur, & probè ridicula subi-
gantur. Subacta imponantur citrio vni, aut duobus aut pluribus, & coquan-
tur ebullitione vna. dein rursus in lebetem conijciuntur: & additur illis, borax
seorsim tenuissimè trita: subacta probè, reponuntur in vase.

ANNOTATIONES.

- E citrijs.* *a E citrijs.*) Quòd ea quæ compositionem eius vnguenti ingrediuntur, in citrijs ma-
Citrium lis coquantur, ita dictum esse constat. Pharmacopœi nostræ ætatis vnguentum citrinum,
vnguentum. à colore nominant. Rectius illis citrium, aut citreum, à citrijs, vt diximus, appellaretur.
Borax. *b Borachij, drach. duas.*) Manuscriptus Græcus codex habet, λίθος βοραχίος, id est, lapidis
Borachius Borachij. Quapropter de sententia Nicolai, sumendus lapis ille erit, qui Borachius dicitur.
lapis. Non est autem, nisi gemma quam fert in capite suo Rubeta, quæ Græcis φρύγιος, bar-
Rubeta. baris Bufò, Germanis Krotte dicitur. Rana verò hæc venenata, rubeta Latinis dicta est,
à rubis & vepribus, Plinio lib. 32. cap. 5. teste, in quibus plerunq; vicitat. Hæc etiam in
nonnullis regionibus barbara voce Borax appellatur: vt Boracis vox hoc loco ambigua
sit. Nam vel rubetam significat, quæ in capite fert gemmâ, quæ ab ea denominationem ca-
Borachia piens, Borachia latinis, Germanis Krottenstein dicitur: & hic à Nicolao innuitur. Hæc
gemma. gemma colore interdum in candido fusca est, interdum in medio caruleum habet oculo-
rum. Nonnunquam nigra, & maculis liuentibus notata est hæc rubetarum gemma. In-
terdum virides, nonnunquam verficolores eiusmodi gemmæ sunt. Aliquando in ijs for-
ma rubetarum apparet, sparsis pedibus. Gestantur in annulis à principibus, quòd veneno
præfente colorem suum mutet, & quasi sudans guttas emittat. Hinc satis apparet, inter
hanc gemmam & venena, naturalem quandam esse ἀντιπύριον. Plinius ex ijs ranis lienem,
& efficacius cor, ipsarum venenis, quæ ex ipsis fiunt, auxiliari, literis mandauit. Hæc igitur
gemma, quòd fortè etiam ad exterenda cutis vitia utilis sit, huic vnguento inferenda
venit. Nostri pharmacopœi per Boracem, Arabibus appellatam, aliam rem inaudiunt, ni-
Chryfocolla. mirû Plinio Santernâ, Chryfocollam facticiâ recentiorib; dictam. Nam hanc etiâ barbara
voce Boracem officinæ nominant, vt libro primo huius Operis dictû est. Hæc verò, vt ibi-
dem exposuimus, gemina existit, natiua & facticia: vtraq; habet calefaciendi, discutiendi,
expurgandi, exterendiue & exedendi facultatem, adeò vt hoc nomine etiam huic vn-
Cordus errat. guento sine errore indi possit. Cordus perperam legit, vnc. duas pro drach. duabus. No-
tat me hoc loco Franciscus Alexander: atqui nullo planè candore, quòd aliter in Myrepsò,
aliter verò in 2. de compositione medicamentorum libro Borachij vocem interpretatus
sim. Quasi verò secundæ cogitationes prioribus non sint meliores. Quum Myrepsum ce-
leriter admodum conuerterim, vnâ festinanter etiam passim annotationes adieci, ita
vt de illis abundè cogitare tû integrû non fuerit. Quæ verò hic de Borachio annotaui, nò
puto me inutiliter dixisse. Sed mordet perpetuò Franciscus, vbi morfu abstinendû ei erat.
Succi sem- peruiui. *c Succus semperuiui.*) In omnibus tum Græcis tum latinis Nicolai codicibus, legitur
Caphuræ. Nos verò, vt antea multis in locis, ita hic quoq; hanc è contextu sustulimus:
quòd non sit frigida, quemadmodum cum nonnullis Arabibus credit Nicolaus, sed cali-
da. Et si in præsentia, si quis ea vti velit, non prohibeo, quòd discutiendi, exiccandi, & ex-
tergendi vim habeat: tamen præstat succum semperuiui vsurpare, quòd vnguentum hoc
ad rubores oculorum præsertim commendetur: ad quos sanandos, Semperuiuum, vt po-
te quòd non solum delicat, sed & refrigeret, commodius existit. Et dubium non est, Ni-
colaum, Caphuram huic compositioni, vt medicamentum frigidum & siccum, inferuis-
se: quale quum non sit, præstat pro ea succum semperuiui vsurpare.
Cordi error. *d Amiantij.*) Ita enim legendum: quum Græcè sit ἀμιάτης: non vt habent Latini codices,
quos etiâ Cordus secutus est, Amenti dulcis, Quippe incerti sunt omnes ferè, quid Amen-
tum

um du Ice significet, Platearius tamen in sua explanatione Antidotarij Nicolai scribit, hunc esse lapidem candidissimum, eboris instar. Ille verò, quum dulcis sit, in hoc vnguento locum habere nequit, quod illud abstergentia maximè medicamenta requirat. Hic lapis nonnullis Entalium appellatur, & ab Entali, cuius paulo pòst separatim mentio fit differt, vt paulo pòst, plenius dicemus. Etsi enim Cordus exponit Gypsum, tamen id facit nullo autore. Neq; enim vllus vel veterum, vel recentiorum, Gypsum dulcis discernimine distinxit. Amiantum itaq; lapidem vsurpent pharmacopœi, qui non est nisi scissilis ille, & friabilis lapis, quem officinæ hodie Alumen plumosum vocant, vt libro primo fufius diximus.

Amiantus.

e *Vmbilici marini.*) Lapis est exiguus, coloris inferna sui parte candidi, superna rubei, in littore maris repertus: & in altero suo latere, superno nimirum, hominis, puellarum maximè formosarum, vmbilicū referens, vnde etiam illi nomen inditum est: in altero aut planus, nisi quoddam lineas, veluti in domunculis ac testis cochlearum ductas in gyrum obtinet. Vocatur autem non solum Vmbilicus marinus, sed & Veneris Vmbilicus, à formosarum, vt dictum est, puellarum Venerisq; similitum vmbilico, quem refert. Barbari Belliculos nominant. Ad quod nomē Nicolaus noster respexit, qui habet, *Βελίξυ βαλασπίς*: ita vt potius Beliricus, quàm Belliculus, barbaris hic lapis appellandus veniat. Germani magis ad formam eius quæ fabam exprimit, & locum in quo inuenitur, respicientes, *Meerbornen*, quasi maris fabam, vocant. Ferrur puellis gratiam conciliare hic lapis. Hodie pueris argento & auro inclusum, pro amuleto appendunt mulieres. Plura de eo in nostris super nonum Galeni de simplicibus medicamentorum facultatum commentarijs.

Vmbilicus marinus.

Vmbilicus veneris.

Belliculi.

f *Antalij Dentalij.*) Sunt voces barbaræ, quibus etiam Nicolaus vsus est. Habet enim, *Ανταλι, Τένταλι*. Alij latinus enunciant, Antalium, & Dentalium. Quid autem vtrunq; sit, libro primo huius Operis, cap. 15. copiose explicauimus, vt non sit opus hic repetere. Hinc tamen planum est omnibus, Antalium & Dentalium ab Entalio quibusdam pharmacopœis appellato, quod lapidis genus est, atq; Plateario, alijsq; nonnullis amentum dulce vocatur, vt paulo antè diximus, diuersum esse, aliàs Nicolaus vnus medicamenti bis, quod absurdum esset in vna compositione, mentionem fecisse.

Antali Dentali.

g *Cerussa preparata ex Dracontio.*) Latini codices Nicolai habent *Gersæ*, alij *Iersæ* serpentaria. Videtur autem vtraq; dictio è voce Cerussa non nihil deprauiata esse deflexa. Ex hoc autem Nicolai loco omnibus palàm fit, Cerussam illi esse duplicem. Vnam, quæ fit ex Dracontio, siue serpentaria vera. Eam autem *ψιμυθιορ*, id est, fucum vocat: quòd ea Cerussa mulieres ad conciliendam formam, & nitorem faciei inducendum vtantur: vt *ψιμυθιορ* hoc loco generalis vox sit ad omnem fucum. Fit autem hæc Cerussa hoc modo. Radices dracunculi maioris, aut in eius penuria Ari, vere collectæ, repurgatæ, & ad solem siccatæ, subtilissimè tritæ, macerantur in stillaticij liquoris rosarum, vnc. quatuor. Dein insolatæ in vitrea patina, linteolo tecta exiccantur. Postea secundò tantum liquoris stillaticij affunditur, & simili modo exiccatur. Tertio rursus tantum prædicti liquoris affunditur, Sunt qui sæpius id faciunt. Vltimò siccata farina, cum vino odoro in pastillos digeritur, & ad vsu reponitur.

Cerussa preparata cum Dracontio.

Cerussa duplex Nicolao.

Conficiendi fuci modus ex Dracontio.

h *Cerussa preparata ex plumbo.*) Scilicet nigro: quæ ob id Cerussa plumbaria nominatur, quæ altera est Nicolai Cerussa, de qua copiose lib. 1. huius Operis cap. 17. diximus.

Cerussa plumbaria.

i *Adipis suilli, &c.*) Horum adipum pondera in Græco exemplari Nicolai non fuerunt expressa. Adiecta igitur sunt à nobis è Latinis.

k *Eliquis.*) Et hoc loco manuscriptus codex deprauiatus est mirificè. Nos igitur Latinos secuti codices, hunc sensum verbis Nicolai affinximus. Sunt qui prædictis adipibus, quum liquantur, citrij mali cortices iniiciunt, & illic integro mense macerant. Quo factò, tandem trita omnia iniiciunt, & subacta citrijs malis indita coquunt, & conficiunt, vt est in contextu expressum.

VNGVENTVM * NIGRVM.

* Fuscum.

Eiusdem.

VII.

AD vulnera confert: siquidem in ijs carnem creat, putridamq; depascit. Accipit olei communis, lib. dimidiam, & vnc. tres. Cerae puræ, vnc. duas. Colophonix, picis navalis, sagapeni, vnc. vnam. Mastiches, thuris, galbani, resinae, therebinthinæ, añ vnciam dimidiam. Olea cum cera, vbi ad ignem probè liquata fuerint, iniiciatur colophonix primùm, dein pix navalis, sagapenū, terebinthina, mastiche, thus, & galbanū, vnguentumq; refrigeratū recondat.

VNGVEN-

LEONHARTI FUCHSII
VNGVENTVM * APOSTOLORVM.

Auicennæ.

VIII.

Efficax est ad vulnera & vlcera contumacia, item fistulas. Sordida vlcera emundat, perpurgat, exiccat, & deterget. Absumit carnem mortuam, & amissam restaurat: duram emollit, & plagas sanat. Recipit terebinthinæ, ceræ albæ, resinæ, ammoniaci, añ drach. quatuordecim. ^b Aeris floris, opopanacis, añ drach. duas. Aristolochiæ longæ, thuris masculi, bdellij, añ drach. sex. Myrrhæ, galbani, añ drach. quatuor. Lithargyri, drach. nouem. Olei, si æstas fuerit, lib. duas. Sin hyems, lib. tres. Bdellium, ammoniacum, & opopanax in aceto, quod satis est, nocte vna macerantur: dein calefactis terebinthina permiscetur, postea in oleo adiecta cera, & omnibus reliquis in puluerem tritis coquantur, & in vnguenti formam redacta reponuntur.

ANNOTATIONES.

^a *Apostolorum.*) Sic dictum volunt, quod ex duodecim, quod numero fuerunt Apostoli, constet simplicibus.

^b *Aeris floris.*) Quid sit flos æris, libro primo diximus. Pro eo Aeruginem officinæ vsurpant.

* Alijs vnguentum de melle dicitur.

VNGVENTVM * AEGYPTIACVM.

Ioannis Damasceni.

IX.

Vulnera vetera & fistulosa extergit, carnem excrecentem & emortuam expurgat, ac vehementer exiccat. Habet æruginis, drach. quinq;. Mellis optimi, drach. quatuordecim. Aceti acerrimi, drach. septem. Coquantur omnia simul igne, quoad vnguenti consistentiam nanciscantur. Aliqui addunt thuris masculi, drach. duas & dimidiam.

* Nonnullis vnguentum Regis nominatur.

VNGVENTVM * AVREVM.

Eiusdem.

X.

Vulnera, & plagas glutinat, ac curat. Caput ceræ flauæ, vncias sex. Olei boni, lib. duas, & dimidiam. Terebinthinæ, vnc. duas. Resinæ pineæ, & colophonæ, añ vnc. vnam & dimidiam. Thuris, mastiches, añ vnc. vnam. Croci, drach. vnam. Ceræ in oleo liquatæ, resina, colophonia, & terebinthina affunditur, tandem reliquorum puluis adijcitur, & formatur vnguentum.

VNGVENTVM * AVREVM.

Nicolai Myreplici.

XI.

Relaxat & aperit: ideo calculosis & hydropicis maxime confert. Caput radicis maluæ syluestris, phu, mei, añ vncias tres. Aristolochiæ longæ & rotundæ, helenij, pulegij, hyssopi, artemisiæ, pentaphylli, rutæ acori, lauri, ^b herbæ venti, rosmarini, chamædryos, saxifragi, zingiberis, asparagi, rusci radicis, & fceniculi, vncias duas. Seminis apij, iridis, libystici, granorum solis, petroselinij, seselios, cardamomi, anethi, baccarum lauri, iuniperi, ^c lapathi, añ drach. quatuor, scrupulum vnum, grana duo. Seminis citrij, ocimi, sinapi, vrticæ euphorbij, añ vnciam vnam. Adipis vrsini, & vulpini, olei laurini, petrolei, añ vnciam dimidiã. Floris iunci odorati, costi, pyrethri, thuris, mastiches, myrrhæ, añ drach. duas. Olei moschati, vnciam dimidiam. Olei communis, & ceræ, quod satis est: fingatur vnguentum.

ANNOTATIONES.

^a *Aureum.*)

a Aureum.) Ita hoc & præcedens ab auri precio, quod præstantissima sint, appellata fuerunt. Quamquam præcedens hoc nomen à colore etiam suo, qui aureus est acceperit. Colorem verò hunc à Croco potissimum nanciscitur. Et miror hoc Nicolai vnguentum hæcenus non fuisse nostris officinis vsitatum, quum tamen in calculo renum laudatissimum sit. Hortor igitur, vt deinceps parari sibi curent medici. Voluimus autem non solum hac de causa, quam nunc exposuimus, mentionem facere eius vnguenti: sed ideo etiam, vt illud è Græco codice emendatum haberent, quum in Latinis codicibus multis in locis sit deprauatum. Græcus tamen codex nullo alio nomine vnguentum hoc appellat, nisi *εἰς τὸ ἀλγία θανάσιον*, ad aurium dolorem mirabile.

b Herba venti.) Per herbam venti hoc loco Parietaria intelligenda venit, quæ hodie etiam, ob suam extergendi facultatem, maiorem in modum in renum calculo ab omnibus probatur.

c Lapathi.) Latini codices habent, lapidis lyncis. Qui sanè ab imperito librario ob similitudinem literarum cum Lapathi voce, aut à sciolo quodam hic insertus est, quod lyncis lapis calculosis mirificè conferre creditus sit. Quod quidem de Lyncurio Græcorum (siquidem lapidem lyncis recentiores pro Lyncurio habent & vsurpant, quod non est nisi succinum) rectè dicitur. Item de lapide etiam Belemnite, in quem nomen lapidis lyncis transtulerunt. Minimè autem de eo, qui hodie sub hoc nomine in officinis prostat: quem Phrygium esse lapidem, alibi demonstrauius. Proinde quum tanta sit de lapide Lyncis apud medicos dissensio, nec eius Græcus codex hac in compositione mentionem faciat, prorsus omittendus erit: & Lapathi, seu Rumicis, vel (vt hodie appellant) Acetosæ radices, quæ, Dioscoride teste, calculos vesicæ comminuunt, pro eo immiscendæ erunt.

*Herba venti.**Lapathum.**Lapis lyncis.**Lyncurium.*

VNGVENTVM * 4 ALVVM SOLVENS.

* Laxatiuum.

Eiusdem.

XII.

Aluum soluit, ad stilliciidum & difficultatem vrinæ, ac calculosos vtile. Accipit succi *b* bryoniæ, succi scillæ, succi cyclamini, succi radicis *c* tithymali, succi radicis ebuli, succi corticis radicis sambuci, *d* lactucæ, tithymali parui, succi chamæmeli, añ vnc. vnam. Violarum, succi cucumeris syluestris, mercurialis, polypodij succi, laureolæ succi, *e* capilli veneris, *f* lathyridis, *g* elaterij, añ vnc. vnâ. Dacrydij, vnc. dimidiâ, & drach. vnam. Nucis *b* Indicæ, euphorbij, añ vnc. dimidiâ. Succos & herbas probè tritas in olei lib. vnam, & dimidiâ iniice, & illic diebus septem finito. Octauo autem die eò vsq; coquantur, donec succi absumentur. Dein adijce ceræ albæ, lib. dimidiâ. Fellis taurini, vnc. vnam. Postremò trita in puluerem iniice, & irrigata atq; subacta in vase reconde.

ANNOTATIONES.

a Aluum soluens.) Vel vt hodie nominant, Laxatiuum. Actuarius lib. quinto methodi *εὐνομήλια* eius generis medicamenta vocat. Nam illitum ventri imò, ac pubi, aluum deijcit. Stomacho autem inunctum vomitionem, mouet. Non fuit nobis prætereundum hoc vnguentum, quod in Latinis codicibus sit mirificè deprauatum, & quod eius vsus in ijs qui adeo delicati sunt, vt purgantia medicamenta bibere auerferent, necessarius sit, & quod ex facile parabilibus constet. Iisdem ferè rebus quibus vnguentum de Arthanita siue è Cyclamino maius Mesues constat, ideoq; Hydropicis admodum vtile existit. Vermes etiam necat, & educit, lienemq; efficaciter minuit. Miscetur quoq; huius vnguenti exigua portio magno profectu infusis apoplecticorum.

b Bryoniæ.) Latinus codex habet, Cucurbitæ agrestis: quo sanè nomine hodie Latinis non appellatur. quid igitur hac appellatione veniret, pauci pharmacopœi intellexerunt. Germani quidem Caninam cucurbitam nominant, *Hundsstürbs*: ad quam fortè appellationem recentiores respexerunt.

Bryoniæ.

c Tithymali.) Maioris scilicet, quia paulo post minoris faciet mentionem. Nostri Esulam maiorem vocant. Codex latinus mendosè Anabulæ legit. est enim vox ex Tithymalo corrupta, vt omnibus patet.

Tithymalis.

d Lactucæ.) In latino codice falso legitur, Lactis. Lactucam autem aluum mollire, non tantum Dioscorides, sed & Martialis ijs versiculis testatur:

*Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo Vtilis.**ad Chama-*

Capillus Veneris. *dd Chamæmeli.*) Locum illum in Nicolao deprauatum esse mihi suspitio est. Nam pro Chamæmeli, legendum esse videtur Chamælex. Quod ex vnguento de Arthanita fit manifestum, cuius compositionem Mezereon, quod non est nisi Chamælea, ingreditur. Nisi quis Chamæmelum, calculosorum ratione inditum esse huic compositioni putet.

Capillus Veneris.

e Capilli veneris.) Manuscriptus Nicolai codex, quo nos in eo conuertendo autore vsi sumus, deprauatè legit, *καπυβέβειος*, pro *καπυδύ βέβειος*. sæpe enim græcis literis latinæ exarare voces solet Nicolaus. Cæterum Capillus veneris, siue Adiantum, hic non iniicitur vt aluum molliat. nam, Dioscoride autore, illam potius sistit: sed vt, eodem & Galeno testibus calculos frangat.

Lathyris.

f Lathyridis.) Cataputia minor hodie appellatur Lathyris.

Elaterium.

g Elaterij.) Elaterium medicamentum est è fructu Cucumeris syluestris factum. Quare paulo antè per Cucumeris syluestris succum, eum qui folijs eius exprimitur, intellexit. Et hic locus confirmare videtur supra in vnguentis agrippæ, & Aregon vocatis pro radice syluestris maluæ, legendum esse syluestris cucumeris.

Nux Indica.

h Nucis Indicæ.) Latinus codex habet, Nucis vomicæ: & statim interpretationem subiicit, id est, Castaneolæ Indicæ: vt inde palàm fiat, Nicolaum hic, non de vomica nominata nuce, quæ magis per vomitum, vt appellatio eius ostendit, quàm per aluum educit excrementa corporis: sed de Indica loqui, vt pote quæ duplici nomine confert, & quia mouet aluum, & vesicæ lapidi exterendo conducit.

VNGVENTVM ALBVM.

Eiusdem.

XIII.

AD mala cutis à salsa pituita orta, pustularumq; eruptiones, confert, & pruritus carnis mitigat. Recipit cerussæ, vnc. vnâ. Lithargyrî, vnc. dimidiâ. Thuris, drach. vnâ, & dimidiâ. Mastiches, drach. dimidiâ. Contusa omnia simul fricantur cum rosaceo oleo, donec ad succi crassitudinem redigantur. Dein adijcitur lac muliebre, & stillaticius rosarum liquor purus: & iusto tempore conquassantur, vt succi crassitiem nanciscantur: dein reponuntur in vase.

ANNOTATIO.

Hoc vnguentum haud dubiè ad sanandum pruritus est salsa pituita ortum, est accommodatissimum. Quare in vsum esse reuocandum censeo.

VNGVENTVM ALBVM.

Rhazes.

XIII.

Idem, non tamen tanta efficacia, præstat. Habet cerussæ in stillaticio rosarum liquore lotæ, vnc. duas. Cera albæ, vnc. vnâ. Olei rosacei, vnc. quatuor. Fiat vnguentum. Liquefacta cera cum oleo lento igne remouetur semper agitando: quumq; refrixerit, cerussa tenuissimè trita adijcitur, probeq; agitatum vnguentum fit.

ANNOTATIO.

Dicitur hodie etiam vnguentum cerussa crudum: aut si coctum fuerit, emplastrum de cerussa. Nonnulli hodie alia ratione vnguentum album conficiunt. Siquidem alij adijciunt albumina ouorum, alij lithargyrum, alij caphuram: pro qua tamen ego substituendum esse succum semperuiui, ob causam iam sæpe dictam, puto. Exempla aliqua subiiciemus, quibus si qui volent, vti possunt.

VNGVENTVM ALBVM COMMVNE.

XV.

ADuersus vlcera, scabiem, & adustionem valet. Caput cerussæ, vncias tres. Olei rosacei, lib. dimidiâ. Cera albæ, vnc. duas. Alba ouorum numero duo. Stillaticij rosarum liquoris, vncias sex. Bene subactis omnibus, fiat vnguentum.

* Quod reliquus magis siccatur.

VNG. ALBVM CVM * LITHARGYRO.

XVI.

Accipit

Accipit cerussæ, vnc. octo. Lithargyri, vnc. vnam, & dimidiam. Olei rosacei, stillaticij rosarum liquoris, añ libram dimidiam. Alba ouorum numero sex. Subactis omnibus, fit vnguentum.

VNG. ALBUM CVM ^a SEDO.

XVII.

Recipit olei rosacei, vnc. tres. Cerae albæ, vnc. vnam. Cerussæ, vnc. vnam, & dimidiam. Succij semperuiui, drach. duas. Alba ouorum duo, fiat vnguentum.

ANNOTATIO.

^a *Cum sedo.*) Seu semperuiuo. Alij, cum Caphura, seu Caphuratum nominant. Nos autem Caphura, vt medicamento frigido, non esse vtendum putamus. Alij variant pondera in hunc modum. Recipiunt olei rosacei, lib. vnam, Cerae albæ, vnc. tres, Cerussæ, vnc. duodecim, Alba ouorum numero sex. Succij semperuiui, drach. duas, & dimidiam,

VNGVENTVM * E POMPHOLYGE,

Nicolai Alexandrini.

XVIII.

AD exiccanda erysipelata, vulnera sordida, & ad sananda vlcera tibiærum valet, aliarumq; partium vlcera caua implet, & ad cicatricem ducit, ac refrigerat. Habet olei rosacei, cerae albæ, añ vnc. sex. Succij fructus solani fatiui, vnc. quatuor. Cerussæ, vnc. duas. Plumbi vsti & loti, Pompholygis, añ vnciam vnam. Thuris puri, vnc. dimidiam. Oleum cum Solani succo coquitur, ad succi consumptionem. tunc adijcitur cera: qua liquata, reliquorum puluis tenuissimus admiscetur, & in mortario subacta, ad vnguenti formam rediguntur.

ANNOTATIO.

Summa fiducia vsurpari debet, quod nulli veterum compositioni cedat. Variant etiam nonnulli pondera in hoc describendo vnguento Galenus lib. 2. ad Glaucum, medicamentum ex Pompholyge & Solani succo cancro exulcerato adhibet.

* *Thutia.*
Danda verò
opera vt non
Cadmia, sed
vera Pom-
pholyx inda-
tur, quæ è for-
nacibus faci-
le haberi po-
test, quemad-
modum libro
9. de simpl.
medica. fac-
cul. copiosè
diximus.

VNG. ALBUM INFRIGIDANSVE

^a Galeni.

XIX.

Capit olei rosacei, lib. vnam, & dimidiam. Cerae albæ, vnc. sex. Liquefiant omnia simul, dein cum aqua frigidissima, vel stillaticio rosarum liquore multoties lauentur, quoad albescant.

ANNOTATIO.

^a Hoc quidem hodie alio nomine Galeni infrigidans ceratum nominatur, quod infra etiam describemus inter cerata. Confert autem illud quoq; sub vnguenti forma in officinis proflare. Quare verò sic dictum sit, & quæ eius sint facultates, ibidem docebimus.

VNGVENTVM ^a COMITISSAE.

Guilielmi Varignanæ.

XX.

Aortum prohibet, hæmorrhoides sistit, ac laxatos roborat renes. Recipit membranæ castanearum inter carnem & corticem mediæ, membranæ glandium inter carnem & corticem mediæ, membranæ quercus inter lignum & corticem mediæ, baccarum myrti, caudæ equinæ, gallarum, corticum fabarum, acinorum vuarum, sorborum immaturorum siccorum, mespilorum immaturorum

f

maturorum

maturorum exiccatorum, foliorum pruni syluestris, radicum ^b glaucij, añ vnc. vnam, & dimidiam. Contusa leuiter coquuntur in stillaticij plantaginis liquore lib. octo, quoad dimidia pars consumpta fuerit. deinde colantur, & in colatura lauantur nouem vicibus, semper aliquid de eo quod colatum est affundendo, ceræ nouæ, vnc. octo. Oleorum myrtini, mastichini, añ lib. vnam, & dimidiam. Postea inspergitur sequentium rerum tenuissimus puluis, nempe membranæ castanearū inter carnem & corticem mediæ, membranæ glandium eiusdem, membranæ quercus inter lignum & corticem mediæ, gallarum, añ vnc. vnam. Cineris ossium cruris bubuli, baccarum myrti, acinorum vuarum, forborum siccorum, añ vnc. dimidiam. Pastillorum è succino, vnc. duas. Fingatur vnguentum.

ANNOTATIONES.

a Comitissæ.) Sumptum est hoc vnguentum ex Varignana lib. 16. de curandis morbis ad menstruorum suppressionem, & abortum prohibendum, quo in nobili quadam comite, quæ iam abortus periculum senserat, & vteri magna imbecillitate conflictabatur, prospere vsus est. Ex meris enim adstringentibus compositum, locos muliebres firmat, vterum roborat, & renes laxatos constringit, si eo inungantur. Hæmorrhoides immodice promanantes sistit.

b Glaucij.) Codices omnes, quos ipse viderim, habent Chelidonij. Tamen quum Chelidonium acrimonia multa præditum sit, adeoque à cæteris omnibus quæ compositionem præsentem ingrediuntur, plurimum distet: non video quomodo inter ea locum habere possit. Iudico itaque Memithe scriptum fuisse, quam vocem imperitus quidam Chelidoniam est interpretatus, quum Glaucium significaret. Mea igitur sententia Chelidonium ex hoc vnguento profus tollendum erit: & pro eo Glaucium, aut radix Bistortæ vel Tormentillæ, supponenda.

VNGVENTVM POTABILE.

XXI.

*Sperma ceti. **D**atur ijs, qui ex alto ceciderunt: glutinat enim vulnera. Habet butyri recentis, salis expertis, lib. tres. Rubeę tinctorum, castorij, *floris maris, radicis tormentillæ, añ vnc. vnam. Bulliant simul in vino odoro, ad eius consumptionem, ac formetur vnguentum.

VNGVENTVM ROSATVM.

Ioannis Damasceni.

XXII.

Phlegmonas, erysipelata, herpetas sedat: capitis dolorem à calore ortum, ventriculiac iecoris intemperiem calidam mitigat. Sic fit. Axungia porci probe lauatur nouies aqua calente, & toties frigida: deinde teritur cum ea portio æqualis rosarum rubrarum recentium, quæ marcescant cum ea dies septem: coquuntur, funduntur uè igni lento, & colantur. rursus tantundem rosarum rubearum recentium cum ea tere, quæ dies etiam septem cum ea marcescant: funduntur, vt prius, & colantur. Tunc affunditur succi rosarum dimidium, olei amygdalarum dulcium pars sexta. Coquuntur igni lento, ad succi consumptionem, & reponuntur. Si inter coquendum iniicitur parum opij in stillaticio rosarum liquore soluti, valentius fit.

VNGVENTVM BASILICVM MAGNVM.

Eiusdem.

XXIII.

Vlcera phlegmone carentia, præsertim partium neruofarū, tergit, carneque implet. Capit ceræ albæ, resinæ pini, seu vaccini, picis naualis, terebinthinæ, thuris, myrrhæ, partes æquales. Olei, quod satis est. In alio, Ceræ, vncias sex, Picis, vncias tres, Aliorum, añ vnc. vnam, & dimidiam.

VNGVEN-

Eiusdem.

XXIII.

Accipit resinæ, picis, ceræ, añ. Olei, quantum sufficit. Cera in oleo liquatur, pix & resina trita iniiciuntur, quibus liquatis igni auferuntur.

ANNOTATIO.

Hæc duo vnguenta conformia sunt Basilico tetrpharmaco veterum, quod inde appellatum est à mira efficacia Regale, & quod ex quatuor cõstet medicamentis. Pauli in septimo, recipit ceram, resinam, colophoniam, picem, adipem taurinum, æqualia. Galenus solum resinæ meminit, non addita colophonia. Celsus taurinum aut vitulinum adipem memorat: cuius loco filius Mesuæ, & alij, oleum miscent. Crebrò fit eius tetrpharmaci apud Galenum mentio, ideo nobis non prætereundum fuit. Calefacit, humectat, phlegmonis dolorem mitigat, ac pus (Galeno lib. 4. 5. & 13. The. metho. teste) mouet. Cum eo idem est Macedonicum, solo thure (quod præterea æquale recipit) diuersum. Magis itaq; ad magis Basilicum accedit, in quod ichthyocolle, ut pleriq; faciunt, non inferenda: sed, ut nos fecimus, terebinthina.

*Basilicum
tetrphar-
macum.*

Macedonicũ.

VNGVENTVM PECTORALE.

Nostrum.

XXV.

Dolores thoracis mitigat, tussim sedat, excreationem iuuat, & crassiciem humorum attenuat. Recipit oleorum amygdalarum dulcium, chamemelini, violacei, añ vnc. vnã, & dimidiam. Butyri recentis, in stillatio violarum liquore loti, vnc. tres. Adipis gallinæ, anseris, añ drach. duas. Mucaginis feminis lini, fœnigræci, añ drach. vnã & dimidiam. Radicum ari & iridis, tenuissimè tritarum, añ drach. vnã. Croci, drach. dimidiam. Ceræ albæ, quod satis est: fingatur vnguentum.

ANNOTATIO.

Varia est & multiplex vnguenti pectoralis vocati formula, cuius pro re nata parata. Nobis tamen visa est hæc omnium esse optima, quod omnia quæ ad educendos è thorace crassos humores sunt necessaria in se complectatur. Ut hoc nomine in officinis suis paratam habere debeant pharmacopœi.

VNG. ADVERSVS SCABIEM.

Nostrum.

XXVI.

Habet terebinthina in stillatio rosarum liquore lotæ, vnc. duas. Succiauranciorum duorum. Vitellos ouorum numero duos. Butyri recentis, falsi expertis, vnc. vnã. Olei rosacei, vnc. dimidiam. Commixtis omnibus, fiat vnguentum.

VNG. ADVERSVS SCABIEM.

Aliud.

XXVII.

Capit terebinthina in aqua rosacea lotæ, vnc. tres, & dimidiam. Axungia porcina, añ vnc. vnã, & dimidiam. Salis gemme, drach. duas. Sulphuris viui, drach. tres. Aluminis vsti, plumbi vsti, añ drach. duas. Cerussa, thuris, añ drach. vnã, & dimidiam. Lytargyri, drach. tres. Ceræ albæ, quod satis est: formeturq; vnguentum.

ANNOTATIO.

Hæc quidem duo vnguenta tutiora multo sunt ijs quæ hydrargyron habent, cuiusmodi multa sunt pro vario officinarum numero diuersa.

VNG. ADVERSVS LVMBRICOS.

XXVIII.

f ij

Accipit

Accipit oleorum ex absinthio, amygdalarum amararum, añ vnc. vnam, & dimidiam. Succifoliorum persicæ, vnc. vnam. Farinæ lupinorum, cornu ceruini vsti, menthæ, gentianæ, centaurij minoris, añ vnc. dimidiam. Abrotoni, matricariæ, añ drach. duas. Aloës hepaticæ, drach. tres. Fellis taurini, drach. vnam, & dimidiam. Cera, quod satis est: fiat vnguentum, quo vmbilicus, & totus venter inungatur.

VNGVENTVM ADVERSVS PEDICVLOS.

XXIX.

Recipit seminis staphysagriæ, lupinorum, salis nitri, añ drach. tres. Ellebori albi, sulphuris viui, abrotoni, absinthij vulgaris, añ drach. vna, & dimidiam. Argenti viui extincti, drach. duas. Auripigmenti, drach. vnam. Olei laurini, lini, añ vnc. tres, & dimidiam. Axungia porcina, vnc. duas. Aceti, drach. dimidiam. Fingatur vnguentum. Illitu pedunculos necat & extirpat.

VNGVENTVM AD SCABIEM.

Nicolai Myreplici.

XXX.

Habet salis communis puri, vnc. vnam. Adipis suilli puri, drach. quinque. Thuris puri, drach. duas, & dimidiam. Lithargyri, drach. tres. Succiplantaginis minoris, succi fumarie, añ vnc. dimidiam. Olei laurini, vnc. tres. Cera, vnc. vnam. Oleum & adipem ad ignem adiecta ceraliquantur, deinde cum succis bulliunt, quoad succi consumuntur, postea reliqua tenuissimè trita iniiciuntur, & fingitur vnguentum.

ANNOTATIO.

Huius vnguenti ideo mentio à nobis facta est, quòd nonnulli ipsum, præterito autore Nicolao, referant: & pro lithargyro argentum viuum, cuius hic nullam mentionem fecit Nicolaus, substituunt. Vt igitur legitima eius in officinis extaret compositio, non omitendum esse putauimus. Pari modo Enulati vocati vnguenti quidam compositionem anonymam afferunt, quæ itidem est inter Nicolai compositiones vnguentorum postrema, quam etiam hoc nomine subiiciemus.

Enulatum
vnguentum.

* Enula.

VNGVENTVM EX * INVLA.

Eiusdem.

XXXI.

Itidem ad scabiem vtile est. Caput radicis inulæ bene lotæ, & cū aceto coctæ, & bene tussæ, lib. vnam. Axungia porcina, olei communis, añ vnc. tres. Cera noua, vnc. vnam. Argenti viui salua hominis ieiuni extincti, terebinthina lotæ, añ vnc. duas. Salis comunis bene triti, vnc. dimidiam. Cera in oleo liquatur, deinde axungia, post additur inula: dein argentum viuum & sal, postremo terebinthina, & fit vnguentum.

ANNOTATIO.

Nicolaus ex tribus tantum, nempe radice Inulæ, adipe suillo, & argento viuo componit hoc vnguentum: reliqua igitur omnia à posterioribus sunt adiecta, qui non nisi ex multis simplicibus compositis medicamentis delectantur. Sunt tamen qui argenti viui loco, salubriore consilio, sulphur addunt.

* Defensiuum,
Barb.

VNGVENTVM * REPRIMENS.

XXXII.

Accipit boli armenij, vnc. vnam. Terræ lemnis, vnc. dimidiam. Sanguinis draconis, drach. tres. Olei rosacei, vnc. duas. Aceti, drach. sex. Cera, vnc. tres. Commixtis omnibus fiat vnguentum.

ANNOTATIO.

* Reprimens.) Defensiuum recentiores nominant, quòd illitum partibus eas tueatur ac prohibeat ne aliquid ad ipsas confluat. Reprimendo enim fluxum ne quid ad illas decurrat, inhibet.

VNGVEN-

DE COMPOS. MED. LIB. II.
VNGVENTVM * EXICCATORIVM.
XXXIII.

341

Recipit lapidis calaminaris vocati, terræ Lemniæ, añ vnc. quatuor. Lithargyri auri, ceruffæ, añ vnc. tres. Succus * semperuiui, drach. duas. Cera, vnc. quinq;. Olei rosacei ex omphacino oleo facti, & vncias duodecim. Formetur vnguentum. Lithargyros cum oleis aliquandiu ad ignem nutritur, cera dein liquatur, reliquorum puluis tenuissimus additur.

* Caphuram
cicimus.
* Oleum vio-
laceum sub-
latum.

ANNOTATIO.

^a Alio nomine vocatur desiccatiuum rubrum. Efficax est ad scabiem humidam ex pituita putri & falsa: eam enim exicat, & pruritus compefcit.

VNGVENTVM * REFCIENS.
XXXIII.

* Resumtiun
Barb.

Extenuatos supra modum, & exiccatos reficit ac recreat. Hecticis ob id, & cibum non sentientibus vtile. Thoracem quoq; dilatat, ideoq; asthmaticis & suspiriosis conducit. Habet olei violacei, vnc. sex. Butyri recentis salis expertis, vncias quatuor. Axungia suilla recentis salis expertis, gallinacea, anseris, anatis, añ vnc. duas. * Oelypi, vnc. dimidiam. Mucaginis tragacanthæ, seminis cotoneorum, lini, & althææ, mucaginis gummi Arabici, añ vnc. vnam. Cera alba, vnc. quinq;. Commixtis omnibus formatur vnguentum.

* Hyssopi
humidi
Barb.

VNGVENTVM * TRIPHARMACVM.
Ioannis Damasceni.
XXXV.

* Nutritum,
Barb, & de
lithargyro
nutrito.

Prodest scabiei, & cutis vlcerebus. Caput lithargyri tenuissimè triti, vnc. tres. Aceti, vnc. vnam, & dimidiam. Olei rosacei, & quod satis est. Teruntur in mortario plumbeo sine cera.

* alij, lib. di-
midiam.

ANNOTATIO.

^a Cutis vlcerebus.) Pruritus & desquamata iuuat, ficit sine morfu, carnem creat, & cicatrice inducit, cruentaq; glutinat. Lithargyros nanq; vino aut aceto tritus & ficitus vulneribus medetur, quæ ob humiditatē vix cicatrice clauduntur. Galenus lib. i. de compos. medica. general. capitibus 6. 7. 8. & 9. lithargyrum vino & oleo, aceto & oleo, item aqua & oleo temperat in mollioribus naturis, paratq; emplastrum ex lithargyri parte vna, olei & aceti duplo maiore portione. Coquit omnia, donec omnino combibitum fuerit oleum, acetum verò expirasse videatur, nec iam inquinat, & nigro splendeat. Oleum autem accipit vetus, quod multo magis exicat, acetum acerrimum pellucidum, vinum non aquosum. A tripharmaco hoc Mesues alia re non differt, quàm quod plus habet aceti & olei. A nutrito autem, quod in illa cruda est materia, vnde non ita ficit. Potentissimè Galeni emplastrum ficit, vlcera curatu difficilia sanat, fistulas quæ nondum callum contraxerunt, eoq; parotidas iudicatorias quibus iam fistula successit, in pueris sanauit.

VNGVENTVM * CYCLAMINI MAIVS.
Eiusdem.
XXXVI.

* Arthanite.

Illitum stomacho, vomitu purgat: hypogastrio autem inunctum, aluum deijcit: ob id hydropicos mirè iuuat, serosum excrementum largè vacuando. Vermes quoq; necat & educit. Adhibetur ijs, qui purgans medicamentum sumere nequeunt. Accipit succi cyclamini, lib. tres. Succus cucumeris syluestris, lib. vnam. Olei irini, lib. duas. Butyri vaccini, lib. vnam. Pulpa colocynthidis, vnc. tres. * Polypodij, vnc. sex. Euphorbij, vnc. dimidiam. Arida hæc tria teruntur, & macerantur in succis & oleo, vase in vitreo angusti oris bene obstructo, diebus octo. Postea nono die lento igne coquuntur, & colantur. Colato adduntur sagapeni, aur. quinq;. Myrrhæ, aur. duo. Prius autem hæc duo in ace-

* alijs qua-
tuor.

f iij to, quod

to, quod satis est, dissoluuntur. Coquuntur iterum, quoad succi absumantur. Dein adde cere, vnc. quinque. Fellis taurini, aur. quinque. Feruefiunt simul, donec ceraliquatur. Tunc inspergitur paulatim puluis sequens: nempe Scammonij, aloes, mezerei, colocynthidos, turpeti, añ aur. quinque. Euphorbij, aur. duo. Sallis gemmæ, aur. tres. Piperis longi, zingiberis, chamæmeli, añ aur. duo. Commixtis omnibus, fiat vnguentum.

VNGVENTVM CYCLAMINI MINVS.

Eiusdem.

XXXVII.

Lenis tumores etiam scirrhosos dissoluit, & strumas discutit. Recipit succi cyclamini, succi glutinosi è radice filicis expressi, succi ebuli, añ vncias nouem. Succum summatum tamaricis, vnc. duas. Olei irini, lib. duas. Oesypti, drach. quinque. Hammoniaci, bdellij, añ drach. vnam, & dimidiam. Aceti, quod satis ad gummi vtriusque dissolutionem. Cerae flauæ, vnc. sex. Corticum radicum capparis, vnc. vnam, & dimidiam. Spicæ nardi, vnc. dimidiã. Formatur vnguentum.

ANNOTATIO.

Si cyclamini radices recentes haberi non possunt, tunc sumendæ radicum aridarum lib. sex, & contusæ coquendæ sunt in aqua, succusque, vt ex Glycyrrhiza, eliciendus.

VNGVENTVM EX ALABASTRO.

Incerti autoris.

XXXVIII.

Capitis, & oculorum potissimum morbis, fronti, & temporibus illitum, item podagricis & articularum doloribus confert. Habet olei rosacei, lib. vnam. Vini albi clarissimi, lib. duas. Florum chamæmeli recentium, vnc. quatuor. Rutæ viridis, cymarum rubi, añ manipul. vnum. Foliorum fœniculi viridis, vnc. duas. Buliant lentum ad ignem donec vinum absumatur, dein coletur, & adijciatur ceræ liquatæ, vnc. tres. Postremò ubi ab igne remota fuerint, adduntur alabastrum exactissimè tritum vnciæ sex. Albumina ouorum numero duo, & commixtis omnibus fiat vnguentum.

DE EMPLASTRIS, SECTIO

DECIMASEXTA.

EMPLASTRVM * DIA CHYLON SIMPLEX.

Ioannis Damasceni.

I.

POLLET aduersus duriciem iecoris, lienis, ventriculi, & aliarum partium. Strumas quoque discutit. Habet mucaginis seminis fœnigræci, seminis lini, & radicum altheæ, añ lib. vnam. Lithargyri purgati plumbo & scoria, tenuissimè triti, lib. vnam, & dimidiam. Olei veteris clari, lib. tres. Lithargyrum & oleum diu & multum in mortario lapideo, pistillo ferreo subiguntur & miscentur. Post igni lento coquuntur spatha rudiculaue semper agitando, donec liquetur lithargyrum, & crassefat. Tunc ab igne amouetur, & paulatim frigescit. Interim mucagines parum feruefiunt: ac posteaquam per se coctæ fuerunt, paulatim lithargyro & oleo pistillo ligneo permiscentur. Postremò omnia simul ad iustam crassitiem percoquuntur. Valentius resoluit & maturat, si addatur puluis iridis. Magis item erit anodynnon, si mucago seminis meliloti